

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีการศึกษา 2566
 รหัสวิชา/ชื่อวิชา สพ.314 นิเวศวิทยาสังคมและสุขภาพชุมชน
 (MW314 Social Ecology and Community Health)
 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	E-mail	สถานที่ติดต่อ/ ห้องพัก
820001	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร	jiraphan@tu.ac.th	ห้องพัก 608 (รังสิต)

2. วันและเวลาบรรยาย

ทุกวันศุกร์ เวลา 13.30-16.30 น. ห้องบรรยาย สค.302 และห้องเรียนระบบ MST ของรายวิชานี้

วันสอบ

สอบกลางภาค วัน/เดือน/ปี..... เวลา.....

สอบปลายภาค วันที่ 17 ธันวาคม 2566 บ่าย

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจความเป็นมาของการศึกษาศาสตร์ด้านสุขภาพ และความหมายคำสำคัญในการศึกษาเรียนรู้เรื่องสุขภาพ
2. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจแนวคิดทฤษฎีทางสังคมที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเรื่องนิเวศวิทยาสังคมและสุขภาพชุมชน ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวม ส่งผลกระทบต่อสุขภาพะ วิถีชีวิต การดำรงชีวิตของมนุษย์
3. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจบทบาทนักสังคมสงเคราะห์ และสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และงานสวัสดิการสังคม

4. แนวสังเขปการบรรยาย Course Description

ภาษาไทย

แนวคิดและการประยุกต์ใช้แนวคิดนิเวศวิทยาสังคม (Social Ecology) และแนวคิดปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ (Social Determinants of health) รวมถึงการเข้าใจเรื่องการประเมินผลกระทบสุขภาพ (Health Impact Assessment: HIA) และการประเมินผลกระทบสุขภาพชุมชน (Community Health Impact Assessment-CHAI) บนพื้นฐานของความเข้าใจในมิติทางสังคม วัฒนธรรมของชุมชนและการเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อสุขภาพะองค์รวมเพื่อความเป็นธรรมทางสุขภาพ บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ในการทำงานสุขภาพเชิงรุก เพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ (มีการศึกษาดูงาน)

ภาษาอังกฤษ

Concept and application of social ecology and social determinants of health, including understanding in Health Impact Assessment-HIA and Community Health Impact Assessment (CHAI) based on well-understanding on psychosocial aspects, community culture, and changing which is related to or influence holistic health and health justice; roles of health social workers in proactive approach toward primary health care services (Field Study Required)

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้					3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะความสัมพันธ์ฯ		5. ทักษะการวิเคราะห์					6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	1	2	3	4	5	1	2	3	4

6. กฎกติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

กฎกติกาการเรียนการสอน

1. เข้าชั้นเรียน Onsite/Online ล่าช้าไม่เกิน 20 นาที นับจากเวลาเริ่มเรียน ยกเว้นมีการนัดหมายพิเศษ
2. อ่านหนังสือ หรือค้นคว้างานวิชาการต่างๆ รวมทั้งส่งงานต่างๆตามที่ได้รับมอบหมาย ตามกำหนดการที่มีร่วมกัน
3. มีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน
4. กรณีป่วย หรือมีกิจธุระ ไม่สามารถเข้าชั้นเรียน ให้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร (ตามระเบียบลาป่วยและลาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)
5. ช่องทางติดต่อ : 1) E-mail Address ที่ให้ไว้ใน Outline นี้ข้างต้น และ 2) นักศึกษาเขียนข้อความทิ้งไว้ใน "Posts" (ด้วยการกด "New Conversation") ในห้องเรียนวิชานี้ โปรแกรม MST และให้นักศึกษานัดหมายการพบล่วงหน้าทุกครั้ง

การวัดผล

วิธีการวัดผล	สัดส่วนคะแนน
การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	10 คะแนน
การสอบกลางภาค/รายงานรายบุคคล	30
รายงานกลุ่ม	30
การสอบไล่	30
รวม	100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียน การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
1 18/08/2566	-การแนะนำวิชา วัตถุประสงค์ การศึกษา วิธีการ กระบวนการเรียน การสอน และกำหนด -ข้อตกลงการเรียนการสอนร่วมกัน -เนื้อหา ภาพรวมของการศึกษา รายวิชา	บรรยาย และ แลกเปลี่ยน ความเห็นร่วมกัน	เข้าใจเนื้อหาในภาพรวมของ รายวิชา	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
2 25/08/2566	คำสำคัญ : สุขภาพ(Health)/สุข ภาวะและคุณภาพชีวิต(Well Being) โรค(Decease)และความเจ็บป่วย (Illness) สาธารณสุข การแพทย์(Medical) ระบบสุขภาพ (Healthcare System)และระบบ บริการสุขภาพ(Health Service System) นิเวศวิทยา(Ecology) ฯลฯ	บรรยาย และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	เข้าใจนิยามคำสำคัญที่พึงรู้ใน รายวิชาได้ถูกต้อง	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
3 01/09/2566	มิติสังคม“นิเวศวิทยา” : ความ สัมพันธ์กับสุขภาพ	บรรยาย และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	เข้าใจความแตกต่างระหว่าง นิเวศวิทยาในมิติวิทยาศาสตร์ และมิติสังคม และเข้าใจความ เชื่อมโยงกับสุขภาพ	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
4 08/09/2566	สุขภาพชุมชนและระบบสุขภาพ ชุมชน : ความเป็นมา ความหมาย เป้าหมาย องค์ประกอบ กระบวนการเรียนรู้/การทบทวน ชุมชน ฯลฯ	บรรยาย และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	เข้าใจความเป็นมา และการ พัฒนาระบบสุขภาพชุมชน	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
5 15/09/2566	สุขภาพชุมชนและระบบสุขภาพ ชุมชน (ต่อ)	บรรยาย และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	เข้าใจความเป็นมา และการ พัฒนาระบบสุขภาพชุมชน	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
6 22/09/2566	แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง : แนวคิด Social Ecology และ Cultural Ecology	บรรยาย และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	เข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้ แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
<u>7</u> 29/09/2566	แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (ต่อ) Cultural Construction of Illness และ Social Production of Disease	บรรยาย และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	เข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้ แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
<u>8</u>	มอบหมายงานเดี่ยว/สอบกลางภาค			
<u>9</u> 20/10/2566	นักศึกษา : รายงานความคืบหน้า (Progress Report) งานกลุ่มที่ มอบหมาย	-การนำเสนองาน -อภิปรายกลุ่ม	-เข้าใจภาพรวมของศาสตร์ “นิเวศและสุขภาวะชุมชน” ที่ ส่งผลกระทบต่อสุขภาวะ และ สามารถนำแนวคิด/ทฤษฎีที่ ศึกษามาวิเคราะห์ได้ถูกต้อง -มีทักษะการค้นคว้างาน การ วิเคราะห์ และการนำเสนอ งาน	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร (ส ร , ป แ ล ะ ใ ข้อเสนอนะ)
<u>10</u> 27/10/2566	แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (ต่อ) : แนวคิด Social Determinants of Health	บรรยาย และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	เข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้ แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
<u>11</u> 03/11/2566	กรณีศึกษานิเวศวิทยากับผลกระทบต่อ สุขภาพชุมชน	-บรรยาย และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ -Cases Study	เข้าใจภาพรวมของศาสตร์ “นิเวศและสุขภาวะชุมชน” ที่ ส่งผลกระทบต่อสุขภาวะ และ สามารถนำแนวคิด/ทฤษฎีที่ ศึกษามาวิเคราะห์ได้ถูกต้อง	วิทยากร และ ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
<u>12</u> 10/11/2566	ศึกษาดูงาน : ระบุธรรมความสำเร็จ ของสุขภาพชุมชน และบทบาทนัก สังคมสงเคราะห์ในระบบบริการ สุขภาพปฐมภูมิ	-บรรยาย และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ -Cases Study	เข้าใจและสามารถวิเคราะห์ กรณีศึกษาจากแนวคิด/ทฤษฎี และอธิบายความเชื่อมโยงกับ บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ได้ ถูกต้อง	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
<u>13</u> 17/11/2566	การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (Environmental Health Impact Assessment : EHIA)	-บรรยาย และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ -Cases Study	เข้าใจหลักการและแนวคิด สำคัญ การนำไปใช้และปัญหา ปัจจุบันของ “EHIA”	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
<u>14</u> 24/11/2566	การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ โดยชุมชน (Community Health Impact Assessment : CHIA) กรณีศึกษาโรคจากระบบนิเวศของ ประเทศไทย	-Clip Video (Cases Study) -บรรยาย และ อภิปรายกลุ่ม	เข้าใจหลักการและแนวคิด สำคัญ การนำไปใช้และปัญหา ปัจจุบันของ “CHIA”	วิทยากร และ ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
15 01/12/2566	ทบทวน และสรุปบทเรียน กรณีศึกษาโรคจากกระบบนิเวศของ ต่างประเทศ	ซักถาม แลกเปลี่ยน เรียนรู้ และสรุป	เข้าใจสาระสำคัญของรายวิชา และตอบโจทย์วัตถุประสงค์ ของรายวิชาได้	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
วันสุดท้ายของการเรียนการสอน วันที่ 4 ธันวาคม 2566				

หมายเหตุ : การสอน Onsite หรือ Online อาจปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาตามวิธีการวัดผลที่ได้ระบุไว้ข้างต้น โดยมีเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลแต่ละช่วงคะแนน ดังนี้

100-80	79-70	69-60	59-50	49-40	39-30	29-20	ต่ำกว่า 20
A (4.00)	B+ (3.50)	B (3.00)	C+ (2.50)	C (2.00)	D+ (1.50)	D (1.00)	F (0.00)

หมายเหตุ : ช่วงคะแนนเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนดูคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials และเอกสารอื่นๆ Other materials

กองตรวจความปลอดภัย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. แผนแม่บทความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2550-2554) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552. กรุงเทพมหานคร. บริษัท เรียงสาม กราฟฟิค ดีไซน์ จำกัด. 2552.

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข. รายงานการเฝ้าระวังโรค 2542-2552. กรุงเทพมหานคร.

กาญจนศักดิ์ ผลบูรณ์. การจัดการสิ่งแวดล้อมในระบบสุขภาพ. สถาบันวิจัยระบบสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร. บริษัท ดีไซน์ จำกัด. 2543.

โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ (บรรณาธิการ). พหุลักษณะทางการแพทย์กับสุขภาพในมิติสังคมวัฒนธรรม. ศูนย์

มานุษยวิทยาสรีรวิทยา (องค์การมหาชน). กรุงเทพมหานคร. 2549.

คณะนักศึกษาปริญญาโท สาขาสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ ปีพ.ศ.2523. นิเวศวิทยาของสุขภาพ. คณะ

สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2524.

ฉันทนา ผดุงทศ. อาชีวเวชศาสตร์-อาชีวอนามัย..? เล่มที่ 1. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน. 2546.

..... อาชีวเวชศาสตร์-อาชีวอนามัย : อยากเป็นแพทย์โรงงาน เล่มที่ 2. กรุงเทพมหานคร.

สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน. 2546.

- เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์. ความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ. 2545.
- ชัชชนก พลอยแก้ว. การศึกษาระบบข้อมูลความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงานในกระทรวงแรงงาน. รายงานวิจัย. 2546.
- เดชรัตน์ สุขกำเนิด. นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ : การวิเคราะห์ระบบการประเมินผลกระทบต่อด้านสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร. บริษัท ดีไซน์ จำกัด. 2544.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ และ เพ็ญจันทร์ ประดับมุข (บรรณาธิการ). สิ่งแวดล้อมกับสุขภาพ. ข่ายงานวิจัยพฤติกรรมสุขภาพ. ศูนย์ประสานงานทางการแพทย์และสาธารณสุข. กระทรวงสาธารณสุข. สิ่งแวดล้อมกับสุขภาพ. นครปฐม. 2535.
- ธันวา ใจเที่ยง. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : บนสายทางของสังคมไทย. นครพนม. โครงการจัดตั้งสถาบันราชภัฏนครพนม. 2544.
- ประชาธิป กะทา. ระบาดวิทยากับญาณวิทยาเชิงวิพากษ์ (1) และ (2). วารสารหมออนามัย. ปีที่ 17 ฉบับที่ 5 และ ฉบับที่ 6. มกราคม-กุมภาพันธ์ และ มีนาคม-เมษายน. 2551.
- พงษ์เทพ วิวรรณเดชะ. ภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม. โครงการนโยบายสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2549.
- มาลินี วงศ์พานิช (ผู้แปลและผู้ตรวจขัดเกลาภาษาไทย). สุขภาพและสิ่งแวดล้อม. รายงานของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านอุตสาหกรรม คณะกรรมการองค์การอนามัยโลก. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์. 2541.
- วรลักษณ์ ศรีโย (บรรณาธิการ). นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข. เอกสารประกอบการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์เดือนตุลา. 2548.
- วันทนี วาสิกะสิน. นิเวศวิทยาของสุขภาพ (Ecology of Health). วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. ปีที่ 9 ฉบับที่ 2. กรกฎาคม-ธันวาคม 2537.
- สวณี เต็งรังสรรค์. วิทยาการระบาด. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2551.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน (สพช.). ระบบสุขภาพชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน. นนทบุรี. 2556.
- สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ. วัฒนธรรม สุขภาพ กับการเยียวยา. นนทบุรี. พิมพ์ครั้งที่ 3. สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา. 2551.
- สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. สถานการณ์โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม. นนทบุรี. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด. 2553.

สุวรรณค์ ศาสตรวาทา สุรชาติ ณ หนองคาย และ พิพัฒน์ ทองผดุงโรจน์. กฎหมายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

กรุงเทพมหานคร. พิมพ์ครั้งที่ 2. ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2536.

สุรศักดิ์ ฐานิพานิชสกุล และคณะ. ประมวลและสังเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การดำเนินงานอนามัย

สิ่งแวดล้อม : กรณีการอนามัยสิ่งแวดล้อมวิทยาลัย. วิทยาศาสตร์สาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานวิจัย. 2554.

สุรเกียรติ อาชานานภาพ. การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ. ใน บทบรรณาธิการ. คลินิก. 2544.

เอ็มอีชมา (รัตน์ริมจง) วัฒนบูรานนท์. วิทยาศาสตร์สุขภาพสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์ไอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์. 2547.

Boleyn, Thomas and Morteza, Honari, Health Ecology : Health, Culture and Human - Environment Interaction, Routledge : London and New York, 1999.

Miller, Rosalind and Rehr (Editors), Helen Social Work Issues in Health Care. Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1983.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

social-agenda.org

www.shi.or.th

www.thia.in.th

www.envocc.org

www.tiosh.or.th

www.boe.moph.go.th

www.anamai.moph.go.th